

Kei Roto

Ngāhinatūrae Tūteao Te Uira	1
Kupu Whakataki	2
He Mihi nā te Minita	2
Te Hono ki Airani	3
Te Huarite a te Kupu Māori	4
He Hui o te Ao mō ngā Reo Taketake	5-6
Ngā Moemoeā ki te Reo	8
He Rotarota	8
Tēnā koe Hana Koko	9
Ngā Tohu Pikihuia	9-10
Ka Mau te Wehi	10
Te Pō Pao Pao Pao	11
Te Kura Reo o Waimārama	11
Maramataka	12
Te Wiki o te Reo Māori 2007	12

Te Taura Whiri i te Reo Māori
Pouaka Poutāpetea 411
Papa 14 Investment Centre
Te Ara o Ballance
Te Whanganui a Tara
Wāea: 64 4 471 0244
Wāea whakaahua: 64 4 471 2768
Ī-mēra: tereo@tetaurawhiri.govt.nz
Paetukutuku: www.tetaurawhiri.govt.nz

Kupu Whakataki

nā Hūhana Rokx, Kaiwhakahaere Matua

Tēnā tātou katoa. Tēnei te mihi nunui ki a koutou e noho mai nā ki tērā pito o te whenua, ki tērā pito o te whenua. Heke iho ki runga, ki raro rānei, ngā kaipupuri i te reo, e hiki, e whakatairanga koia! I tō tātou reo ki roto i ngā kāinga, ngā kura, tae noa ki ngā hapori huhua o te motu e – koiā!

Koia tēnei ka hoki ngā whakamoemiti ki te ao o maumahara. Kia maumahara ki te hunga e kore e kitea, te hunga kāhore rā e hoki mai, te hunga kua ngaro e, e moe e! I ē hā! Ka maumahara, ka tangi hotuhotu ki te kuia, ki te whaea a Ngāhinatūrae Tūteao (Ngāhina) Te Uira. Ko koe tērā i whiwhi i ngā tohu a te Pākehā, hei aha? Hei hoatu, hei tohatoha haere ki te iwi Māori o te motu katoa. Āu mahi i roto i ngā tari kāwana. Āu mahi kaiwhiri mō Te Taura Whiri i te Reo Māori. Āu mahi mō tō iwi, mō te Kīngitanga. Tō tino rata ki tō hoa pūmau, ki a Te Atairangikāhu. Hoki atu rā, hoki atu rā, e moe. Rātou ki a rātou, tātou ki a tātou.

Ka tuku i ngā mihi ki te Minita Māori mō tō ārahi, tō āwhina i a mātou i te tau nei. Otirā, ki tō mātou Toihau me ngā kaiwhiri o Te Taura Whiri i te Reo Māori. Ko koutou ngā amorangi mō te reo taketake nei, ā, ko mātou e hāpai nei i te kaupapa. Huri noa, huri noa ki ngā mātua, ngā kuia, ngā koroua, ngā kaiāwhina, ko koutou tērā e tutū ana i te puehu, e heriheri nei i ā tātou nei tamariki mokopuna ki ngā kōhanga, ki ngā kura, ki ngā whare wānanga hoki. Me āta wānanga te pepeha pea, ko koutou kē te amorangi, te kanohi kitea i ngā tamariki mokopuna.

Ā, ko mātou te hāpai ki muri rawa e whai wāhi, e whai kiko mō tō tātou nei reo Māori.

Ko tētahi kaupapa hārihari i haere au ki te tautoko, ko te pōwhiri mō Titoki Black, te Kaiwhakahaere Matua mō Te Kōhanga Reo. Anā, kei konei tētahi puhi o te kohu, e hāpai nei i te kaupapa reo Māori ki ngā mokopuna. Kua tīmata māua ki te whakaaro ngātahi, te whakatakoto mahere, he rautaki kia whai tokorua ngā tari nei. Nō reira Titoki, tēnei te mihi nui ki a koe.

Ko ngā whakaritenga mō Te Taura Whiri i te Reo Māori, kātahi anō rā ka mutu te whakaurunga i ngā kaimahi hōu e ai ki ō mātou nei mahere rautaki. Ko tētahi o ā mātou mahi kei te haere, ko te Papakupu Māori hōu. Ko tēnei tētahi Papakupu tuatahi i roto i te Reo Māori, ko ngā whakamārama he reo Māori katoa. Ināianei, kei konei rā te waka o te Te Taura Whiri, e hoe, e hiki ana kia heria tēnei mea te reo Māori nei ki ngā tōpito e whā o te motu.

Mā ngā hihī o Tamanui-te-rā tātou katoa e whakamahana i ngā rā whakatā o Hine-raumati. Ngā manaakitanga mō te tau hou.

He Taonga ora nō Aotearoa te Reo Māori

nā te Minita mō ngā Take Māori, nā Parekura Horomia

I te marama o Whiringa-ā-nuku, 2003, i whakamanatia e te Kāwanatanga te Rautaki Reo Māori, he hōtaka pokapū-maha 25 tau, he mea hanga hei whakahou i te reo Māori.

I runga i āna mahi hanga ki tēnei tūāpapa kua whakawhiwhi pūtea haumi nui tonu te Kāwanatanga ki te oranga o te reo Māori, mō ngā tau e rima ki muri. E tāpiri ana ki roto i te haumitanga nei ko:

Huri atu ki te whārangi tuarwhitu

He mea taketake te reo Māori ki ngā whanaketanga tikanga Māori, me te takohanga atu ki te tuakiri ahurei ā-motu o Aotearoa.

Koia nei te take e whakamau piripono tonu ana te Kāwanatanga Reipa-ārahi ki te whakahoutanga i te reo Māori.